Tuula Hannila-Handelberg
Eeva Liukko

26.11.2020

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemistilaisuus 1.12.2020

HE 230/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta.

Näkemyksemme ehdotetuista sosiaalihuoltolain muutoksista

Koronavirusepidemian aikana on ollut ilmeistä, että kokonaiskuvaa erityisesti sosiaalihuollon ja sosiaalipalvelujen tilasta, toteutuksesta ja puutteista on ollut vaikea luotettavasti muodostaa. Hallituksen esitys sosiaalihuoltolain muutoksista on siten tärkeä. Esitys selkeyttää nykykäytäntöä ja luo edellytykset kattavalle varautumiselle ja tiedon kokoamiselle tilannekuvan muodostamista varten.

Sosiaalihuoltolain 33 b §:n perusteella vastuu valmiussuunnittelusta olisi kunnan sosiaalihuollosta vastaavalla viranomaisella, mikä turvaa valmiussuunnittelun edellyttämän paikallisten olojen ja palvelujärjestelmän asiantuntemuksen sekä varautumiseen liittyvän yhteistyön yksityisten palvelutuottajien kanssa. Velvoite sovittaa valmiussuunnitelmat yhteen kunnan muiden hallintokuntien valmiussuunnitelmien kanssa on hyvin kannatettava.

Sosiaalihuoltolain 33 c §:n perusteella kunnan sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen tehtävänä olisi muodostaa ja ylläpitää sosiaalihuollon valmiutta kuvaavaa tilannekuvaa ja sovittaa se yhteen perusterveydenhuollon tilannekuvan kanssa. **Tästä olisi vastavuoroisuuden varmistamiseksi hyvä säätää esimerkiksi terveydenhuoltolain 42 a §:ssä.** Nyt terveydenhuoltolaissa ei ole vastaavaa vaadetta tilannekuvien yhteensovittamisesta.

Sosiaalihuoltolain 33 d §:ssä säädettäisiin sairaanhoitopiiritasoisesta valmiussuunnittelusta ja valmiussuunnittelun ohjaamisesta. **Sosiaalihuollon osallistumisesta valmiussuunnittelun ohjaamiseen olisi hyvä säätää täsmällisesti myös terveydenhuoltolain 42 a §:ssä.** Lisäys korostaisi velvoitetta ottaa valmiussuunnittelun ohjaamisessa huomioon sosiaalihuollon asiantuntemus ja näkökulma palvelujen järjestämiseen.

Sosiaalihuoltolain 33 e §:n mukaan valtio voisi osallistua sosiaalihuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja erityistilanteiden hoitamiseen rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka korvaaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista. Tämä on kannatettavaa.

Näkemyksemme ehdotetuista terveydenhuoltolain muutoksista

Koronapandemia on osoittanut tarpeen tuottaa reaaliaikaisesti kansallista tilannekuvaa. Tämä vaatii useiden eri terveydenhuollon toimijoiden nopeaa reagointia ja kykyä tuottaa yhtenäistä

Tuula Hannila-Handelberg
Eeva Liukko

26.11.2020

tietoa valtakunnallisesti hyödyntäväksi kokonaisuudeksi. Lisäksi on tärkeää, että käytössä olevia resursseja voidaan ohjata tarkoituksenmukaisesti huomioiden paitsi alueelliset myös valtakunnalliset häiriötilanteet.

Vain reaaliaikaisen tilannekuvan perusteella on mahdollista johtaa ja ohjata terveydenhuollon resursseja myös sellaisessa tilanteessa, jossa pelkästään alueellisten yksiköiden resurssit eivät riitä väestön turvallisuutta ja terveydentilaa uhkaavan tilanteen hoitamiseen normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Lakimuutoksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää eri toimijoiden rooleja normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa ja varmistaa valtakunnallisesti viiden erityisvastuualueen kautta yhdenmukaisin periaattein tapahtuva valmiussuunnittelu sekä tilannekuvan ylläpito eri terveydenhuollon sektoreilla.

Koronaviruspandemian aikana THL:n tehtävänä on ollut tuottaa kansallista ohjeistusta sosiaali- ja terveyssektorille (ns. toimenpideohje). Toimenpideohjeen laatimiseen vaikuttavat sairaanhoitopiirien ja kuntien resurssit. Esimerkkinä mainittakoon suojavarusteiden riittävyys. Tästä syystä THL katsoo, että myös THL tarvitsee sairaanhoitopiireiltä omaa toimintaansa varten 42 a § kohdassa 3 mainitut tilannekuvatiedot. Tästä syystä THL olisi mainittava tietojen saajana 42 a § kohdassa 4.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tukee lakiehdotuksen tavoitteita uudeksi terveydenhuoltolaiksi sekä sosiaalihuoltolaiksi ja pitää tärkeänä, että valtakunnallisesti saadaan aikaan yhtenäinen kokonaisuus valmiuden ja varautumisen kannalta.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Mika Salminen